

SANAYİDE ÇARKLAR BORÇLA DÖNÜYÖR

Türkiye'nin dev **sanayi** kuruluşlarındaki vahim tablo **ISO 500** araştırmasında ortaya çıktı. Ekonomik daralma ve ticaret savaşlarıyla yükselen gümrük duvarlarının ihracatı zorlaştırması **sanayicinin** faaliyet kârını eritti.

İSTANBUL Sanayi Odası'nın 500 Büyük **Sanayi** Kuruluşu 2019 araştırması, istihdamın yerinde saydığını, çarkların borçla döndüğünü, iç piyasa ve ihracattaki daralmanın faaliyet gelirlerini erittiğini ortaya koydu. **ISO Başkan** Erdal Bahçıvan'ın açıkladığı rapora göre, ISO 500'ün ihracatı yüzde 2,4 artışla 73.5 milyar dolar olurken, istihdam sadece yüzde 1 arttı. Kur şokları ve ekonomik daralmanın da etkisiyle yüzde 14.6 eriyen faaliyet karı 107.8 milyar liradan 92.1 milyar liraya geriledi. **Sanayici** açısından en önemli gelişme finansman giderlerinin düşmesi oldu. Kamu bankalarının faiz indirimleriyle yüzde 172.4 olan finansman giderleri yüzde 33.4 düştü. ISO Yönetim Kurulu Başkanı **Erdal Bahçıvan** "Orta-yüksek ve yüksek teknolojinin katma değerdeki payı ilk kez yüzde 30,4'e çıktı. Bunun savunma ve havacılık **sanayi** sektörlerinden kaynaklandığı düşünülüyor. Bununla birlikte araştırma gösterdi ki; **sanayici** borçla yaşamak zorunda. Bu borcu çevire-

bilme adına düşük faizlere ihtiyaç duyuyor. En büyük avantajımız; faizlerin düşük seviyede seyretmesi. Yüksek faizle mücadeleli hafife almamalıyız" dedi. Araştırmada, karlılıktaki daralma nedenleri şöyle özetlendi: "İç talebin daralması ve dış talep koşullarının zorlaşmasıyla **sanayi** kuruluşları, maliyet artışlarını satış fiyatlarına yeterince yansıtamadı, fiyatlarda indirim yaptı. Bu nedenle faaliyet karında da önemli bir gerileme ortaya çıktı. FAVÖK (Faiz, Amortisman ve Vergi Öncesi Kar) büyüklüğü de ilk kez yüzde 8,1 düşüşle 140 milyardan 129 milyar TL'ye düştü." **ISO 500**'ün büyüme performansındaki yavaşlamasında; dengeleme politikaları sonucu iç talep ve satışların yavaşlaması, dünya ticaretindeki daralma, emtia fiyatlarındaki düşüş eğilimi gibi faktörleri sıralayan ISO Başkanı Erdal Bahçıvan, ayrıca iki önemli gelişme yaşandığını söyledi. Bahçıvan, "Son üç yıldan beri istikrarlı bir şekilde ileri teknoloji payı artıyor. Geçen yıl ilk kez orta-yüksek ve yüksek teknolojinin yaratılan katma değerdeki payı yüzde 30'u geçerek yüzde

30,4 oldu. Bu artışın özellikle son yıllarda büyük bir atılım gösteren savunma ve havacılık **sanayi** sektörlerinden kaynaklandığı düşünülüyor. Yine **sanayimizin** teknoloji yoğunluklu katma değer üretiminin önünü açacak Ar-Ge'ye harcamaları 2019 yılında 9,7 milyar TL oldu. Bu, bir önceki yıla göre yüzde 152 artış ifade ediyor."

Sanayi kuruluşlarının esas faaliyetlerinden elde ettikleri başarılarının, finansman maliyetlerinin gölgesinde kaldığını söyleyen Bahçıvan, şöyle devam etti: "Yine kaynak yapısındaki toplam borçların payındaki son beş yıldır dikkat çeken bozulma, 2019'da da devam etti. Toplam borçların payı yüzde 68,4'e yükselirken, öz kaynakların payı yüzde 31,6'ya geriledi. Bu tablo, **ISO 500**'ün kaynak yapısındaki çarpıklığın en yüksek seviyelere ulaştığını hatırlatmakta ve dünya ortalamalarının üstünde olduğunu vurgulamakta yarar var."

Üretim yıllık bazda yüzde 20 geriledi

SALGIN sürecinde yaşanan kapanmalarından sonra fabrikaların üretime dönmeye başladığı ay olan mayısta, **sanayi** üretimi aylık bazda 17,4 artış gösterdi. Üretim yıllık bazda ise yüzde 21 olan beklentilerin altında yüzde 19,9 daraldı. Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK),

mayıs ayına ilişkin **sanayi** üretim endeksi sonuçlarını açıkladı. **Sanayinin** alt sektörleri incelendiğinde, 2020 yılı Mayıs ayında madencilik ve taşocaklığı sektörü endeksi bir önceki yılın aynı ayına göre yüzde 14,2, imalat **sanayi** sektörü endeksi yüzde 20,6 ve elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtım sektörü endeksi yüzde 13,3 azaldı.

Rafineri ve otomotiv ilk 5'te

ISO 500 listesine göre, **sanayinin** zirve ismi değişmedi ve 2019'da 87 milyar 949 milyon lira üretimden satışlarla TÜPRAŞ ilk sırada yer aldı. Ford 37 milyar 71 milyon lirayla ikinci, Toyota 25 milyar

851 milyon lirayla üçüncü oldu. Listede Toyota'yı sırasıyla Oyak-Renault, Star Rafineri, Arçelik, Tofaş, Iskenderun Demir ve Çelik takip etti. Dokuzuncu sıradaki şirket isminin açıklanmasını istemezken, Ereğli Demir ve Çelik onuncu basamakta yer aldı.

İstihdam adeta yerinde sayarak yüzde 1 arttı. Borçlar yüzde 68,4'e çıkarken, öz kaynakların yüzde 31,6'ya gerilemesi çarkların borçla döndüğüne işaret etti.